

SEŁOŃCE W DONICZCE



Katarzyna Warańska
- architekt krajobrazu

„Śródziemnomorskie” drzewka

Cytryny, mandarynki, pomarańcze, limonki, grejpfruty... to chyba najpopularniejsze z egzotycznych owoców cytrusowych w naszym klimacie. Rośliny cytrusowe należą do rodziny Rutaceae. Jest to bardzo duża grupa roślin, zawiera ok. 140 rodzajów i ok. 1300 gatunków. Cytrusy, a przede wszystkim owoce tych roślin, znamy w naszym klimacie głównie ze sklepowych półek.





Dobrze prowadzona roślina z grupy cytrusów nie tylko wygląda imponująco, szczególnie drzewko pełne soczystych owoców, stanowi ona również nietuzinkowe, naturalne uzupełnienie wystroju wnętrza.

Cytrusowe pochodzenie

Drzewa cytrusowe to rośliny wiecznie zielone, których łodygi posiadają ciernie lub kolce. W naszym klimacie, te rosnące w domowych doniczkach, żyją bardzo długo, ale nigdy nie tworzą drzew tak dużych jak w swych ojczywych rejonach. Warto jednak pokusić się na wyhodowanie owocu z własnego drzewka cytrusowego. Będzie to z pewnością powód do dumy, a zarazem pyszny zakąsek.

Z historii tych roślin, ciekawą informacją jest to że towarzyszą one człowiekowi od zarania dziejów. Pierwsze wzmianki znajdują się w literaturze chińskiej i pochodzą z 2400 r. p.n.e., a następny zapis został odkryty w sankrycie chińskim z 800 r. p.n.e. i dotyczył opisu cytryny. Drzewa cytrusowe pokrywały ziemię od północno-wschodnich Indii, przez archipelag Malajski, aż do południa Australii. Słodkie pomarańcze pochodzą z Indii, mandarynki z Chin, a kwaśne cytrusy z Malesji. Z ciekawostek o cytrusach może być to, że nazwa pomarańcza pochodzi z Hiszpanii, gdzie nazwa Naranja funkcjonuje do dziś oraz, że na drzewie pomarańczowym występują jednocześnie kwiaty i owoce, co bywało używane w rytuałach urodzajności i zaślubin. Białe kwiaty symbolizowały dziewictwo, a owoce urodzajność.

Rodzynki wśród upraw

Z bardziej egzotycznych i mniej popularnych w naszym kraju owoców cytrusowych można wymienić: kalamondynę, kumquat, cytron zwany ręką Buddy, czy olbrzymią pomarańczą pompele.

Wybierając rośliny do domowej mini-oranżerii musimy kierować się pewnymi wskazówkami. Przy hodowli takich egzotycznych roślin należy wziąć pod uwagę parę czynników:

- nasłonecznienie,
- nawodnienie i podłoże,
- ilość miejsca, które chcemy przeznaczyć na rośliny,
- ilość czasu, jaką poświęcimy hodowli.

Jak hodować cytrusy?

Roślinom tym należy zapewnić warunki najbardziej zbliżone do tych, które występują w naturalnych środowiskach ich występowania. Kiedy zakupujemy przykładowo naszą wymarzoną mandarynkę, musimy mieć na uwadze, że była ona pędzona w warunkach szklarniowych. Warunki jakie panują w szklarniach powodują, że rośliny mają piękne błyszczące liście, ale drzewka nie są tam hartowane, przez co są bardzo delikatne. Kiedy nasze nowo zakupione drzewo postawimy na parapecie, zauważymy że zacznie gubić liście i nastąpi ogólne osłabienie ro-

śliny. Jest to normalna reakcja rośliny, na zmianę warunków. Klimat domowy jest zupełnie odmienny od szklarniowego. Roślina gubi liście, bo przechodzi stres wywołany podrażną, zmianą miejsca. Jednak taki stan się zmieni i po ok. 2 tygodniach roślina odzyska równowagę.

Cytrusy lubią stanowiska jasne, ale nie mogą być narażone na bezpośrednie oddziaływanie promieni słonecznych. W lecie możemy postawić doniczkę z naszą cytryną czy mandarynką blisko okna, a zimą możemy wystawić na parapet. Podczas wzrostu, drzewka cytrusowe lubią mieć stałe miejsce. Nie lubią być obracane, przesuwane z miejsca na miejsce, gdyż kończy się to właśnie gubieniem liści i osłabieniem rośliny. Jednym słowem, lubią stałe warunki wzrostu. Temperatura otoczenia, w którym żyje cytrus powinna być w miarę stała. Latem powinna oscylować w przedziale 20-30°C. Zimą natomiast rośliny najlepiej ustawić w chłodniejszym miejscu i zapewnić temperaturę w okolicach 10-15 st C. Roślin cytrusowych nie należy podlewać zbyt obficie. Czynność tę wykonujemy dopiero wtedy, gdy wiecznna warstwa ziemi w doniczkę jest wyraźnie przesuszona, jaśniejsza. Za to bardzo ważne jest systematyczne zraszanie roślin. Drzewka powinno się zraszać wodą miękką, najlepiej deszczówką, z czystego strumyka, studni, jednak z braku dostępności takiej wody może to być woda przegotowana. Podłoże, w którym roślina żyje powinno być bogata w próchnicę. Ważnym zabiegiem jaki wykonuje się na roślinach cytrusowych jest przycinanie. Co pewien czas pędy kilkuletnich okazów należy skracać o 1/3 długości, aby pobudzić roślinę do krzewienia się.



CYMBIDIUM / BIURO KWIATOWE HOLANDIA

Podobnie jak o cytrusy należy dbać o rośliny występujące w warunkach naturalnych w strefach międzyzwrotnikowych czy w tropikalnych regionach Afryki. Należą do nich min. Cymbidium z rodziny storczyków czy Sanseveria.

Ręka Buddy

Najbardziej niesamowity spośród cytrusów! Oryginalny kształt, niecodzienny zapach, w wierze Buddyjskiej uchodzi za roślinę świętą, a niegdyś była używana do ceremonii i obrzędów magicznych. Ze względu na kształt owoców nazywana jest też Macką Ośmiornicy.



Z drzewa do drogerii

Cytrusy oprócz walorów spożywczych wykorzystywane są w różnych dziedzinach życia. Bardzo popularne są olejki eteryczne. Takie olejki znajdują się w różnych częściach roślin: w liściach, kwiatach, owocach. Również w przemyśle perfumeryjnym stosuje się zapachy zawarte w tych roślinach. Trzeba pamiętać o tym, że cytrusy są nieocenionym źródłem witamin, głównie witaminy C. Zwłaszcza o takiej porze roku jaką mamy teraz, mogą pomóc w walce z infekcjami lub być elementami diety, która wzmocni naszą odporność. Zatem hodujmy cytrusy nie tylko dla ich pięknego wyglądu, ale także dla korzyści smakowych i zdrowotnych.

Tekst: arch. krajobrazu Katarzyna Warańska
k.waranska@gmail.com
Opracowanie: Redakcja DOBRY DOM